

EL NOU SISTEMA DE FINANÇAMENT DE CATALUNYA

11 IDEES PER ENTENDRE EL TEXT APROVAT

CATALUNYA EMPRESA OBERTA

www.ceo.cat

ÍNDEX

- ❑ **Visió general de l'estudi**
- ❑ **Objectius i metodologia**
- ❑ **Conclusions resultants**
 - La literalitat del text i els seus riscos: avenços i aspectes no resolts.
 - Reptes de futur del sistema de finançament.
- ❑ **Bibliografia**

VISIÓ GENERAL DE L'ESTUDI

- ❑ Un sistema de finançament que resolgués el dèficit fiscal i la manca d'infraestructures de Catalunya era un dels objectius clau del nou Estatut de Catalunya.
- ❑ El propòsit d'aquest treball és analitzar el text final aprovat en matèria de finançament (Capítol VI) i detectar, al mateix temps, els principals riscos i reptes de futur que presenta.
- ❑ El treball està realitzat a partir d'aquelles publicacions dels principals experts sobre el tema que han anat apareixent al llarg de tot el procés d'aprovació.

OBJECTIUS I METODOLOGIA

OBJECTIUS

- ❑ Conèixer en profunditat els aspectes més importants del text aprovat.
- ❑ Anar més enllà de la simple literalitat del text i detectar els riscos de l'acord tenint en compte com s'aplicarà.
- ❑ Fer una llista dels principals reptes de futur en matèria de finançament no resolts en l'Estatut.

METODOLOGIA

- ❑ Les fonts consultades per l'elaboració del treball han estat les publicacions fetes en la premsa i a Internet dels següents autors durant tot el procés d'aprovació: Núria Bosch, Jordi Pons, Elisenda Paluzie, Xavier Vivies, Ángel de la Fuente, Ramon Tremosa i Guillem López.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 1: El nou sistema de finançament no suposa un canvi de model.

- ❑ *Article 201. Principis: "Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per aquest Estatut i per la Llei orgànica què fa referència l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució."*
- ❑ El Nou Sistema de Finançament continua depenent d'allò que digui la Ley Orgánica de Financiación de las Comunidades Autónomas (LOFCA).
- ❑ Es continua depenent de la bona voluntat: A la pràctica, es segueix depenent de futurs pactes i futures correlacions de forces entre els partits polítics catalans i el govern d'Espanya.
- ❑ Les últimes informacions apunten que fins el 2008 no s'aprovarà la nova LOFCA

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 2: Els recursos de la Generalitat continuen provenint de les mateixes fonts d'ingressos.

- ❑ *Article 202.1: " La Generalitat disposa d'unes finances autònomes i dels recursos financers suficients per a afrontar l'exercici adequat del seu autogovern. "*
- ❑ Catalunya, com a Comunitat Autònoma de règim comú (totes menys el País Basc i Navarra) es continua finançant a través de **dos grans partides pressupostaries**:
 - ❑ Recursos tributaris procedents d'aquells impostos cedits total o parcialment per l'Estat.
 - ❑ Assignacions procedents dels pressupostos generals de l'Estat, i on el Fons de Suficiència és la major assignació (any 2003→va representar el 33%).

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 3: La Generalitat tindrà més recursos tributaris, però s'ha perdut una oportunitat.

- ❑ *Disposició addicional vuitena, novena i desena: El nou Estatut reconeix que l'Estat cedirà fins al 50% de l'IRPF i de l'IVA i el 58% d'alguns impostos especials com els hidrocarburs, el tabac i l'alcohol.*
- ❑ Això provocarà que la Generalitat augmenti els seus recursos tributaris, una de les dues potes del finançament català.
- ❑ S'ha calculat que amb la nova cistella l'augment podria arribar a uns 4.320 milions d'euros.
- ❑ No hi ha cap menció a cedir parcial o totalment l'estratègic Impost de Societats que segueix en mans de l'Estat.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 4: L'Estat continua podent utilitzar el Fons de Suficiència per anivellar els recursos finals de la Generalitat.

- ❑ *Article 206.3: "Els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes..."*
- ❑ Què és el Fons de Suficiència?
És una partida pressupostaria que el govern central, unilateralment, atorga, a les diferents CA.
- ❑ Com es calcula?
Es calcula com la diferència entre la valoració feta pel govern central de les necessitats de cada CA i els recursos obtinguts amb les dues fonts de finançament esmentades.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 4: L'Estat continua podent utilitzar el Fons de Suficiència per anivellar els recursos finals de la Generalitat.

- ❑ *Article 206.3: "Els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes..."*
- ❑ Què rebia fins ara Catalunya?
Històricament, Catalunya ha estat receptora neta d'aquest fons, ja que amb els recursos obtinguts per impostos (1) i per transferències dels Pressupostos Generals de l'Estat (2) no cobria les seves necessitats de despesa.
- ❑ El risc:
Que aquest fons de suficiència que rebia Catalunya (l'any 2006 ha estat de 2.496 milions d'euros) es redueixi substancialment o que, fins i tot, passi a ser negatiu.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 4: L'Estat continua podent utilitzar el Fons de Suficiència per anivellar els recursos finals de la Generalitat.

- ❑ *Article 206.3: "Els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes..."*
- ❑ Secretari d'Estat d'Hisenda, Miguel Ángel Fernández Ordóñez, a Expansión el 26 de gener de 2006:
"(...) habrá mecanismos de solidaridad, como el fondo de suficiencia, donde habrá más comunidades que aporten, como le va a pasar a la propia Cataluña ."

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 5: No queden clars els mecanismes d'anivellament i solidaritat.

- ❑ *Article 206.3: "...a fi que els serveis d'educació, de sanitat i altres serveis socials essencials (...) puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, sempre que portin a terme un esforç similar també similar (...) Els nivells esmentats són fixats per l'Estat."*
- ❑ No queda explicitat quins són els nivells mínims que s'han de cobrir per a totes les CA.
- ❑ Continuarà depenent de les negociacions que fins ara s'han anat fent al Consejo de Política Fiscal y Financiera.
- ❑ Taula a 17 on cada CA pressiona a l'Estat per incloure els arguments que li beneficien a ella.
- ❑ Manca de racionalitat econòmica del model.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 6: No queden clares les necessitats de despesa de la Generalitat.

- ❑ *Article 206.6: "...variable bàsica per a determinar les necessitats de despesa (...), la població, rectificada pels costos diferencials i per variables demogràfiques, en particular per un factor de correcció establert en funció del percentatge de població immigrant".*
- ❑ Com a variables per calcular les necessitats de despesa, la població i la densitat no suposen cap novetat amb el model anterior.
- ❑ La rectificació pels costos diferencials (inflació superior a Catalunya) i per la immigració (també superior) és positiu.
- ❑ No s'inclouen, però, criteris d'eficiència, reivindicació que sempre ha fet Catalunya.
- ❑ S'haurà de negociar en el Consejo de Política Fiscal y Financiera

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 7: El principi d'ordinalitat ha estat mal redactat en el text final de l'Estatut

- ❑ *Article 206.5: "L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament i solidaritat no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament".*
- ❑ És un fet positiu que s'inclogui al redactat final.
- ❑ Tot i això, el redactat defineix l'ordenació en termes nominals (rendes per càpita) i no pas reals (capacitat real de compra de les famílies).
- ❑ Tenint en compte que els preus a Catalunya són superiors, aquest redactat no evita possibles "re-rànquings" després de l'anivellament.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 8: L'Agència Tributària de Catalunya neix sense contingut real.

- ❑ *Article 204: "La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els tributs propis (...) i també, per delegació de l'Estat, dels tributs estatals cedits totalment a la Generalitat, corresponen a l'Agència Tributària de Catalunya".*
- ❑ Pels tributs propis, aquestes funcions avui ja les realitza la Direcció General de Tributs.
- ❑ Pels tributs cedits totalment, ni IRPF ni IVA hi entren amb la nova cistella d'impostos.
- ❑ La capacitat normativa dels tributs cedits parcialment (IRPF, IVA, Especials) continuarà sent de l'Estat.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 9: El problema de la inversió en infraestructures s'aplaça a les futures negociacions dels Pressupostos Generals.

- ❑ *Disposició addicional tercera: "La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures, exclòs el Fons de compensació interterritorial, s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys".*
- ❑ Pel 2007 el % és del 18.85 %
- ❑ No resol les diferents interpretacions per valorar què són infraestructures.
- ❑ Si s'exclou el fons de compensació interterritorial hi ha la possibilitat que la base per calcular el % es redueixi.
- ❑ La ambigüitat del text aplaça les decisions al poder de negociació dels partits polítics catalans.

La literalitat del text i els seus riscos: Avenços i aspectes no resolts

Idea 10: No es pot quantificar un augment de recursos finals per a la Generalitat.

- ❑ Amb tot el redactat, l'única millora quantificable és la nova cistella d'impostos cedits a la Generalitat, que es calcula que pot augmentar en 4.320 milions d'euros.
- ❑ Però la discrecionalitat de l'Estat per anivellar a la baixa els recursos finals de la Generalitat continua present: Fons de Suficiència i Fons de compensació interterritorial.

Reptes de futur del sistema de finançament aprovat

Idea 11: Els recursos finals de la Generalitat de Catalunya continuaran depenent de futures negociacions.

Principals negociacions de futur:

1. Definició dels nivells de solidaritat i les necessitats de despesa

- Es determinaran en el marc del Consejo General de Política Fiscal y Financiera.
- A falta de criteris concrets definits en l'Estatut, s'hauran de seguir les negociacions.
- Problema: Manca de transparència i falta de dades econòmiques.

Reptes de futur del sistema de finançament aprovat

Idea 11: Els recursos finals de la Generalitat de Catalunya continuaran depenent de futures negociacions.

Principals negociacions de futur:

2. Creació i aplicació de l'Agència Tributària de Catalunya.

- S'haurà de crear per llei del Parlament.
- En el termini de dos anys s'haurà de crear un consorci paritari entre les dues agències tributàries que operaran a Catalunya (Estat-Catalunya).
- Problema: No queda clar què farà aquest consorci paritari: Cedir impostos? Col·laborar amb les dades?

Reptes de futur del sistema de finançament aprovat

Idea 11: Els recursos finals de la Generalitat de Catalunya continuaran depenent de futures negociacions.

Principals negociacions de futur:

3. Inversió de l'Estat en infraestructures a Catalunya.

- En l'aprovació dels Pressupostos Generals de l'Estat s'haurà d'anar comprovant la xifra final.
- Dependrà del poder de negociació que tinguin en aquell moment els partits catalans.
- La clau: Observar les diferents interpretacions del què són les infraestructures. Observar com evoluciona la partida del fons de compensació interterritorial.

Reptes de futur del sistema de finançament aprovat

Idea 11: Els recursos finals de la Generalitat de Catalunya continuaran depenent de futures negociacions.

Principals negociacions de futur:

4. El principi d'ordinalitat

- De difícil comprovació: manca de dades oficials (balances fiscals,...).
- Diferents criteris per determinar el re-rànquing donaran diferents resultats.
- Problema: continuarà depenent de la força de negociació dels partits catalans amb el govern d'Espanya.

BIBLIOGRAFIA

- Núria Bosch. Catedràtica d'Hisenda Pública. Universitat de Barcelona
Finançament satisfactori. *Article publicat a la plana web de l'Observatori de l'Estatut:*
(<http://www.observatoridelestatut.net/>).
- Elisenda Paluzie. Professora d'Economia. Universitat de Barcelona.
Ni canvi de model ni més diners. *Article publicat al diari Avui, el 28 de gener de 2006.*
- Jordi Pons. Professor d'Economia. Universitat de Barcelona.
Finançament insatisfactori. *Article publicat al diari Avui, el 8 de febrer de 2006.*
Presa de pèl. *Article publicat a Dossier Econòmic, el 8/14 d'abril de 2006.*
- Xavier Vives- Professor i director del centre Sector Públic-Sector Privat de l'IESE
Estatuto y financiación autonómica. *Article publicat a La Vanguardia, el 28 de març de 2006.*
- Àngel de la Fuente- Vicedirector del Instituto de Análisis Económico del CSIC.
La financiación en el preacuerdo estatutario. *Article publicat a El País, el 2 de març de 2006.*
- Ramon Tremosa i Balcells. Professor d'Economia. Universitat de Barcelona
I si es glaça la Bàltica? *Article publicat al diari Avui, el 2 de gener de 2006.*
Necessitats de despesa. *Article publicat al diari Avui, el 30 de març de 2006.*
Inversió garantida? *Article publicat al diari Avui, el 6 d'abril de 2006.*

BIBLIOGRAFIA

Sense Agència. *Article publicat al diari Avui, el 27 d'abril de 2006.*

- Guillem López i Casanovas- Catedràtic d'Economia. Universitat Pompeu Fabra.
En matèria de finançament estatutari. *Article publicat a la plana web de l'Observatori de l'Estatut, el 26 de març de 2006: (http://www.observatoridelestatut.net/).*
Les segones derivades per vèncer el pessimisme. *Article publicat a la plana web de l'Observatori de l'Estatut, el 21 d'abril de 2006: (http://www.observatoridelestatut.net/).*
Camí inexorable, segona derivada: Pactar la LOFCA. *Article publicat a la plana web de l'Observatori de l'Estatut, el 19 de maig de 2006: (http://www.observatoridelestatut.net/).*
La desordenada interpretació del principi d'ordinalitat. *Article publicat a l'Observatori de l'Estatut, el 1 de juny de 2006: (http://www.observatoridelestatut.net/).*

*Pots trobar un resum dels articles utilitzats a <http://www.ceo.cat>